

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Nuoret ja monialainen yhteistyö

Helmikuu 2018

Jaana Walldén

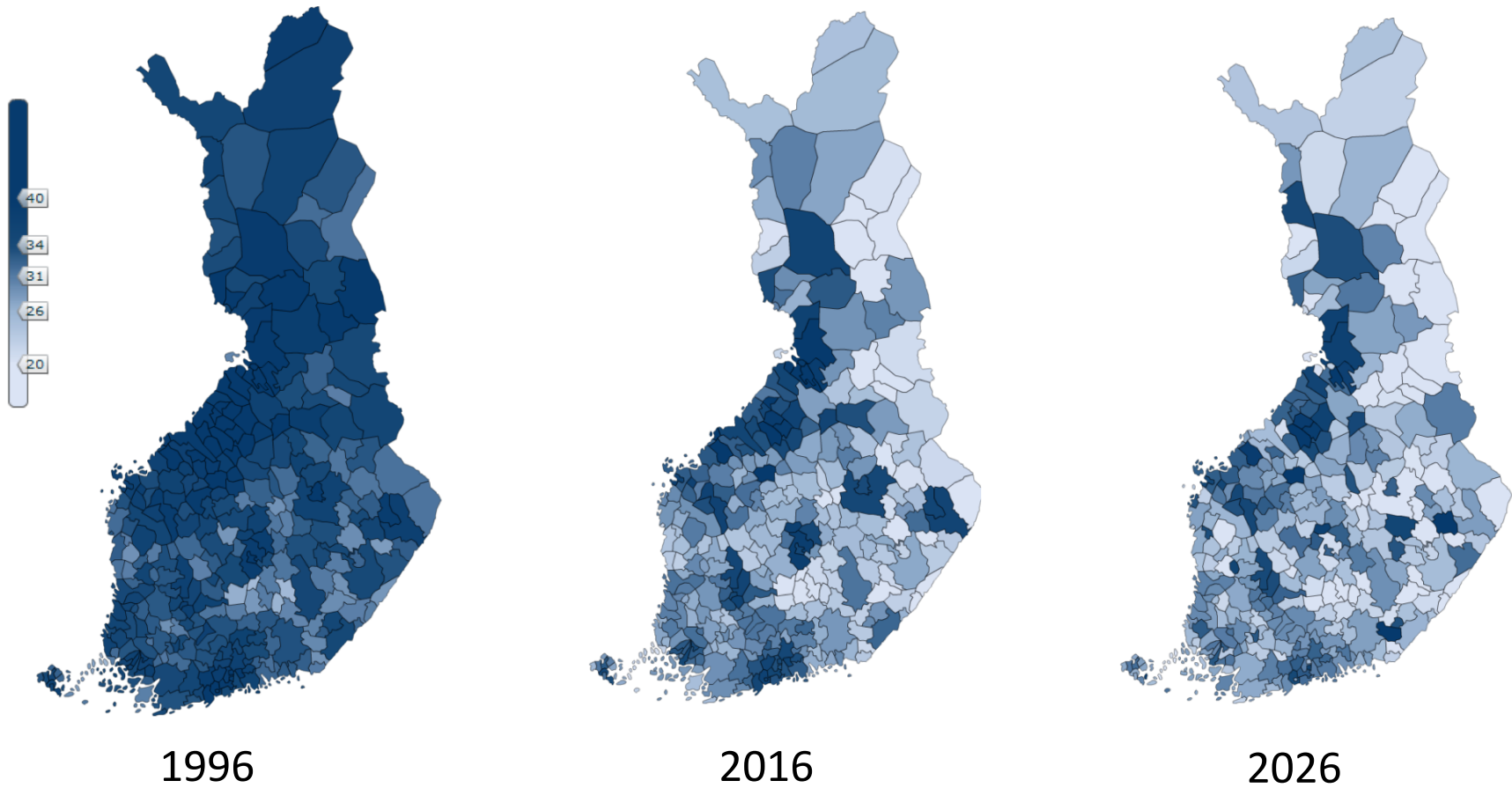

Nuorisotyö tiedontuottajana

- Valtion nuorisoneuvosto ylläpitää Tietoanuorista.fi –sivustoa:
 - Indikaattoritietoja nuorten hyvinvoinnista ja vuosittaiset nuorisobarometrit;
 - <https://www.tietoanuorista.fi/indikaattorit/>
- OKM ja AVIt ylläpitävät nuorisotilastot.fi –sivustoa:
 - vuosittain kerätään kuntien nuorisotyön vaikuttavuustietoja;
 - www.nuorisotilastot.fi

Alle 29-vuotiaiden nuorten osuudet kunnissa 1996-2026

laatinut Anna-Maria Tenojoki, NUORA

Lähde: Tilastokeskus

Julkisen sektorin päätöksenteko on vertikaalista ja yhteensovittaminen horisontaalista

julkisen sektorin päätöksenteko on vertikaalista toimijuutta eikä ulotu itsenäisten toimijoiden yli

julkisen sektorin palvelujen yhteensovittaminen on horisontaalista toimijuutta, ei päätöksenteko-oikeutta, esitysoikeus kyllä -> tiedontuotanto ja vaikuttavuus vaikuttamisen välineenä

Miksi yhteistyötä?

- nuorisopolitiikan asema kunnissa parantunut (165/282)
- paikallinen yhteistyö parantunut (203/282)
- muiden toimialojen tuntemus parantunut (223/282)
- verkostoista 71 % vei nuorten kasvu- ja elinoloista kokoamaansa tietoa kunnan päätöksenteon tueksi (200/282)

Miksi yhteistyötä?

- ”Yhteistyö on sujunut, ja halukkuutta kokoontumiseen ja tiedon päivityksiin nuorten tilanteesta kunnassa löytyy. Yhteisen ajan sopiminen kaikkien tahojen kanssa on toisinaan vaikeaa.”
- ”Kunnan eri toimijoiden yhteistyö on ollut helppo toteuttaa kun on yhteinen tavoite.” ...
- Yhteistyötä hankaloittaa se, että sen jäsenet vaihtuvat usein.
- Lähde: Valtakunnallinen kysely nuorisolain 7 a §:n nuorten ohjaus- ja palveluverkostoille keväällä 2015

Miksi yhteistyötä?

- ”Tiedonvaihtaminen eri toimijoiden välillä on vaikeaa, koska piiloudutaan tietosuojan taakse, vaikka samojen nuorten kanssa eri toimijat työskentelevätkin.”
- Nuorisotakuutyö verkostossa: ”Nuorten ohjausta palveluihin on pystytty parantamaan. Monialainen yhteistyö on tiivistynyt. Tieto palveluista on parantunut ja uusia toimintamalleja on kehitetty”.
- Lähde: Valtakunnallinen kysely nuorisolain 7 a §:n nuorten ohjaus- ja palveluverkostoille keväällä 2015

Nuorisoalan yhteistyöhön liittyviä tekijöitä

- nuorisolakia tulee lukea myös siten, että mitkä asiat siinä ovat yhteisiä toisten toimialojen kanssa:
 - kohderyhmä,
 - ihmiskuva: nuorisoalalla se on kokonaisvaltainen,
 - nuorisoala tunnistaa nuoren yksilönä, ryhmänä, sukupolvena ja väestönä,
 - eri lakien tavoitteiden yhteiset elementit,
- alueelliset, yhdistävät tekijät,
- hyvät ideat ja käytännöt nuorten kanssa toimimisessa,
- palvelujen kattavuuden turvaaminen,
- osaamisen monipuolistaminen,
- nuorten palvelujen yhdenvertaisuuden edistäminen,... jne.

Nuoret ja monialainen yhteistyö

- asiakkuuden muutos: ”asiakas oman asiansa asiantuntijana” koskee useita toimialoja, niin myös nuorten palveluissa,
 - esim. Ohjaamojen kehittäminen nuorten monialaisena palveluna,
- nuoria ja heidän elinolojaan koskevan tiedon monipuolisempi hyödyntäminen palvelujen kehittämiseksi,
- nuoriin ja heidän elinoloihinsa liittyvä tieto vahvistaa monialaisen yhteistyön yhteistä ymmärrystä,

Nuoret ja monialainen yhteistyö

- yhteistyöryhmälle kertyvä osaaminen kohdata nuori ja tukea nuoren roolia osallistuvana asiakkaana, Oppivana organisaationa
- vaihtuvuus nuorten palvelujen ammattilaisten keskuudessa haittaa pitkäjänteisen yhteistyön tavoitteita,
- yhteistyöstä kertyvän tiedon dokumentoinnin merkitys yhteistyön turvaajana ja mahdollistajana ?
 - tekee yhteistyön näkyväksi ja siten mielekkääksi ylläpitää,
 - sitouttaa pysyviä jäseniä ja auttaa uusia pääsemään yhteistyöhön mukaan,
- yhteisen ymmärryksen tavoite, ml. nuori,
- **käsitteet: yhteistyön rajapinnat vs. yhdyspinnat:** Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 8/2018; Olli-Pekka Heinonen, Anna-Kaisa Ikonen, Matti Kaivosoja,
 - & Timo Reina YHDYSPINNAT YHTEISEKSI MAHDOLLISUUDEKSI; Selvitys lapsi-, nuoriso- ja perhepalveluiden
 - toteuttamiseen liittyvistä yhdyspinnoista muuttuvassa toimintaympäristössä.

Normaalia vai arkea

- kaikille tuttua, että ihmetellään, miksi jonkun toisen toimialan ammattilaiset eivät puuttuneet nuoren tilanteeseen?
- syynä usein, ettei asiaa tunnistettu tai nuori ei pyytänyt apua ja nuoren arki näyttää sujuvalta?
- -> mikä on nuorelle normaalia?
- -> mikä on ammattilaiselle normaalia?

- missä eri elämänvaiheissa nuori voi huomata, että se, mikä hänelle oli tavallista arkea esim. kotona, ei sitä ehkä muiden mielestä ole? miten nuori voi tunnistaa oman tuen tarpeensa? miten nuorta voi auttaa tunnistamaan tuen tarpeensa?

2 § Lain tavoite

Tämän lain tavoitteena on:

- 1) edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa;
- 2) tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista;
- 3) tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa;
- 4) edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista; sekä
- 5) parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat:

- 1) yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys;
- 2) kestävä kehitys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen;
- 3) monialainen yhteistyö

5 § Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma

Valtioneuvosto hyväksyy **joka neljäs vuosi** valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman.

Ohjelma sisältää **tarkemmat tavoitteet** valtakunnalliselle nuorisotyölle ja -politiikalle ja niiden tukemiselle. Ohjelman **toteutumista seurataan** ja ohjelma tarkistetaan tarvittaessa.

Ohjelman **valmistelee opetus- ja kulttuuriministeriö** yhteistyössä asianomaisten muiden ministeriöiden kanssa. Valmistelussa tulee kuulla nuoria ja nuorisotyön ja -politiikan keskeisiä tahoja.

Tarkempia säännöksiä ohjelman sisällöstä ja valmistelusta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

8 § Kunnan vastuu

Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat **kunnan tehtäviin**. Toteuttaessaan tämän lain 2 §:n tavoitteita kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle **järjestämällä** nuorille suunnattuja **palveluja** ja **tiloja** sekä **tukemalla nuorten kansalaistoimintaa**.

Kunnan tulee 1 momentissa tarkoitettua tehtävää hoitaessaan olla **tarpeen mukaan yhteistyössä** muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa.

9 § Monialainen yhteistyö

Paikallisten viranomaisten monialaisen yhteistyön yleistä suunnittelua ja toimeenpanon kehittämistä varten kunnassa on oltava **ohjaus- ja palveluverkosto** tai **muu vastaava yhteistyöryhmä, jonka kohderyhmänä ovat kaikki kunnassa asuvat nuoret**. Verkoston tai muun yhteistyöryhmän tulee toimia **vuorovaikutuksessa** nuorisotalon järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa. Kahdella tai useammalla kunnalla voi olla yhteinen verkosto. Verkosto ei käsittele yksittäistä nuorta koskevia asioita.

Verkoston tai muun vastaavan yhteistyöryhmän tehtävänä on:

- 1) **koota tietoja** nuorten kasvu- ja elinoloista sekä arvioida niiden pohjalta nuorten tilannetta paikallisen päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi;
- 2) **edistää** nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista, yhteisiä menettelytapoja nuoren palveluihin ohjaamisessa sekä tiedonvaihdon sujuvuutta;
- 3) **edistää** yhteistyötä nuorisotoiminnan toteutumiseksi.

10 § Etsivä nuorisotyö

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on **tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori** ja auttaa häntä sellaisten **palvelujen ja muun tuen piiriin**, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. **Etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön.**

Kun kunta järjestää etsivää nuorisotyötä, sen tulee nimetä etsivän nuorisotyön **toimeenpanosta vastaava** kunnan viranhaltija tai kuntaan työsopimussuhteessa oleva henkilö. Etsivällä nuorisotyöntekijällä on oltava **riittävä koulutus ja kokemus** nuorten kanssa tehtävästä työstä. Etsivää nuorisotyötä voivat järjestää kunta tai useammat kunnat yhdessä. Kunta voi järjestää etsivää nuorisotyötä hankkimalla palveluja myös nuorten palveluja tuottavalta yhteisöltä, jolloin kunta vastaa siitä, että sen hankkimat palvelut järjestetään tämän lain mukaisesti.

Etsivä nuorisotyö aloitetaan ensisijaisesti perustuen **nuoren itsensä antamiin tietoihin ja hänen omaan arvioonsa tuen tarpeesta**. Etsivä nuorisotyö voidaan aloittaa myös muiden viranomaisten luovuttamien tietojen perusteella.

24 § Nuorten osallistuminen, vaikuttaminen ja kuuleminen

Nuorten mahdollisuudesta osallistua ja vaikuttaa **nuorisovaltuustossa tai vastaavassa nuorten vaikuttajaryhmässä** säädetään kuntalain (410/2015) 26 §:ssä.

Sen lisäksi mitä tässä laissa tai muualla laissa säädetään, kunnan ja valtion viranomaisen **tulee tarjota ja järjestää** nuorille **mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa** paikallista, alueellista ja valtakunnallista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn tai heitä tulee muutoin kuulla mainituissa asioissa. Lisäksi **nuoria on kuultava** heitä koskevissa asioissa.

Vrtaa kuntalain 26 §.

28 § Oma-aloitteinen ilmoitusoikeus

Tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavalla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus ilmoittaa poliisille **henkeen tai terveyteen** kohdistuvan uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten välttämättömät tiedot, jos hän tehtäviä hoitaessaan on saanut tietoja olosuhteista, joiden perusteella hänellä on **syitä epäillä** jonkun olevan **vaarassa joutua** väkivallan kohteeksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Kiitos

